

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Ἡ αἰώνιος ζωὴ καὶ μελέτη τοῦ ὑπὸ τοῦ Κ. Ρενᾶνος « Βίου τοῦ Ἰησοῦ », ὑπὸ Εὐνόστου Ναβίλλη πρώην καθηγητοῦ τῆς φιλοσοφίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Γενεύης κλ. Μετάφρασις ἐκ τοῦ ἱταλλικοῦ ὑπὸ Γ. Ι. Κεφαλά. Ἐν Ὁδησσῷ 1865.

Τὸ ἀνωτέρω βιβλίον περιέχει ἑπτὰ ὁμιλίαις, τῶν ὁποίων ἡ ἀξία καταφαίνεται ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ἐκάστης· ἡ πρώτη πραγματεύεται περὶ τοῦ ἀνθρωπίνου προορισμοῦ, ἡ δευτέρα περὶ ὕλισμου, ἡ τρίτη περὶ τῶν ἰδεῶν τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ τετάρτη περὶ τοῦ Εὐαγγελίου, ἡ πέμπτη περὶ τοῦ Εὐαγγελίου ἐνώπιον τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς πίστεως, ἡ ἕκτη περὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ ἡ ἑβδόμη περὶ θρησκείας· ἀλλὰ καὶ ἡ περὶ τοῦ βιβλίου τοῦ Ρενᾶνος μελέτη, εἶναι ὡσαύτως ὁμιλία, μείζονα ὁμως ἔχουσα τὴν ἑκτασιν ἐξ ἀνάγκης, ὥπως ἀνατραπῶσι τὰ περὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς θείας ἡμῶν θρησκείας σαθρὰ δόγματα τοῦ γράψαντος τὸν « βίον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. »

Τοῦ πονήματος τούτου τὴν ἀξίαν καταδεικνύει καὶ ἡ εἰς πολλὰς γλώσσας μετάφρασις αὐτοῦ· ὁ Κ. Κεφαλάς ὀνομάζει πέντε, ἱταλικήν, γερμανικὴν, ἀγγλικήν, ῥωσικὴν καὶ δανικὴν· ὑποθέτει δὲ ὅτι ἐγένοντο καὶ ἄλλαι, τὰς ὁποίας ὁμως αὐτὸς ἀγνοεῖ. Ἡ ἀνὰ χεῖρας, τοῦ Κ. Κεφαλά, εἶναι ἀξιόσυστατος καὶ διὰ τὸ εὐληπτον καὶ καθαρὸν τῆς γλώσσης. Μεταφέροντες δὲ ἐνταῦθα ἐκ τοῦ προοιμίου ὑποσημειώσιν τινα, κατὰ πάντα συμφωνοῦσιν πρὸς ἃ πολλὰκις, καὶ ἐσχάτως ἔτι, τὴν 15 Δεκεμβρίου 1865 καὶ 15 Φεβρουαρίου 1866, ἐγράφομεν, κατὰ τῆς περὶ τὴν ἑλληνικὴν παιδείαν καὶ ἀνάγνωσιν ἀναλγησίας τῶν ἐν Εὐρώπῃ δισκορπισμένων ὁμογενῶν. « Μὲ ἄκραν ἀθυμίαν παρατηρῶ, λέγει ὁ μεταφραστής, τὴν ἠθικὴν ἐν γένει καὶ κοινωνικὴν κατάστασιν τῆς ἐν Ὁδησσῷ Ἑλληνικῆς κοινότητος, ἥτις εἶναι ἡ πολυπληθεστέρα ἴσως καὶ πλουσιωτέρα τῶν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς δισκορπισμένων Ἑλληνικῶν κοινοτήτων. Οὔτε ἐν Ἑλληνικῶν βιβλίον δύναται τις νὰ προμηθευθῇ παρ' ἡμῖν, ἐνῷ ὅλαι αἱ λοιπαὶ κοινότητες, καὶ τοὶ μετὰ τοὺς Ἕλληνας ἐγκατασταθεῖσαι, προσδεύουσιν ὁσημέρσι εἰς τὸν πολιτισμόν. Εὐρίσκεις ῥωσικά, γαλλικά, γερμανικά βιβλιοπωλεῖα, ἀλλ' εἰς μάτην θὰ ζητήσῃς ἑλληνικόν· οὔτε τὰ ξένα ταῦτα βιβλιοπωλεῖα φέρουσιν ἑλληνικὰ βιβλία, διότι πῶς ν' ἀγοράσῃ, ἢ μᾶλλον πῶς νὰ ἀναγνώσῃ; Ἐκδίδονται ἐφημερίδες εἰς ὅλας τὰς γλώσσας, διότι ἡ πόλις μας εἶναι πολὺγλωττος· ἡ ῥωσικὴ ἐφημερίς, ἡ γαλλικὴ, δύο γερμανικαί, ὑποστηρίζονται ἰδίως ὑπὸ τῶν ἀποίκων Γερμανῶν χωρικῶν, οἵτινες φυλάττουσιν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ τὴν μητρικὴν τῶν

γλώσσων, δύο ἑβραϊκαί, περιοδικὰ συγγράμματα, βιβλία κλ. εἰς τὰ ἑπτὰ τυπογραφεῖα τῆς Ὁδησσῶς· ἡ δὲ ἑλληνικὴ κοινότης, ἐν τῷ διανοητικῷ τούτῳ ὄργασμῳ, se recueille, ἵνα μεταχειρισθῇ τὸ περίφημον ἐκεῖνο διπλωματικὸν λόγιον. Ἐπὶ Βερδαλάχου (1827) ὑπῆρχεν ἐνταῦθα ἑλληνικὸν τυπογραφεῖον, τὸ ὁποῖον μετὰ παρέλευσιν τινος καιροῦ ἐπώλησεν ἡ ἐφορία τῆς κοινότητος! Οὐδεὶς ἐπαχειρήσεν οὔτε θὰ ἐπιχειρήσῃ, κατὰ τὴν σημερινὴν νάρκωσιν, νὰ ἐκδώσῃ ἐφημερίδα, διότι καὶ ὁ πρὸς τοῦτο ἱκανὸς δὲν ὑπάρχει, καὶ οὐδεὶς ὁ χορηγῶν τὰ μέσα.

« Αἱ διάφοροι κοινότητες, ἐκτὸς τῶν σχολείων αὐτῶν καὶ παρθενωγαγείων, ἐσύστησαν καὶ διατηροῦσι παντὸς εἶδους φιλανθρωπικὰ καταστήματα· νοσοκομεῖα, ὀρφανοτροφεῖα, φιλοπτώχους ἐταιρίας· παρ' ἡμῖν δὲ ἐσχάτως μόνον ἐσύστηθη ἡ Ἀδελφότης, ἥτις δὲν παρουσιάζει φαινόμενα διαρκείας, καὶ πρὸ 4 περίπου ἐτῶν ὀργανίζεται (!) καὶ ἀδιαλείπτως συνεδριάζει φιλανθρωπικὴ τις ἐταιρία... Ὑπάγε τὴν Κυριακὴν εἰς τὰς ἐκκλησίας, τὰς ῥωσικάς καὶ τὰς τῶν ἑτεροδόξων· Ὑπάγε τὸ Σάββατον εἰς τὰς συναγωγὰς, δὲν θὰ εὕρῃς τόπον νὰ σταθῇς, τόσον εἶνε τὸ συρρέον πλῆθος. Πορεύθητι ἀκολούθως εἰς τὴν γραικικὴν ἐκκλησίαν, τὴν ὁποίαν ὀικοδόμησαν κατὰ τὸ 1804 ὀλίγοι ἀγράμματοι! θὰ ἴδῃς ὀλίγα γερόντια· εἰς τοὺς Γραικοὺς δὲν ἀπομένει καιρὸς διὰ τὴν ἐκκλησίαν. Ἡμεῖς προσευχόμεθα οἴκαδε· δὲν εἶναι τὸ ἴδιον; ὁ Θεὸς εἶναι πανταχοῦ παρών... Ἀλλὰ τί γίνεται τὸ ἑλληνοεμπορικὸν σχολεῖον τῆς Ὁδησσῶς, τοῦ ὁποίου τὸ ἐτήσιον εἰσόδημα ἀναβαίνει εἰς 40,000 δραχμῶν; Ἀκολουθεῖ καὶ αὐτὸ τὸν ῥοῦν τῆς κοινότητος. Διελύθη πρὸ πολλοῦ, ἵνα μὴ εἰπώμεν ὅτι κατέστη τὸ γενικὸν ὄνειδος! Ποῖος φροντίζει, ποῖος κἂν ἐρωτᾷ περὶ σχολείου; Τώρα ἀπηλευθερώθη τὸ γένος, εἰς τί χρησιμεύουσι τὰ σχολεῖα; Ἀφ' ἑτέρου οἱ πλούσιοι ἔχουσι παιδαγωγούς, διδασκάλους ἰδίους, ἐκπαιδεύουσι τὰ τέκνα τῶν εἰς τὴν Εὐρώπην, εἰς τὴν Ἑλλάδα· ἡ θεία πρόνοια μεριμνᾷ διὰ τοὺς πτωχοὺς... Ἀπὸ τοῦ 1814 μέχρι τοῦ 1865, ἦτοι εἰς διάστημα ἡμίσεως αἰῶνος καὶ ἐπέκεινα, ἡ Ὁδησσιανὴ ἑλληνικὴ κοινότης δὲν ἐπρόκοψεν εἰς τὸν ἐξευγενισμόν. Τότε ὑπῆρχε σχολεῖον καὶ νοσοκομεῖον· σήμερον δὲν ὑπάρχουσιν, ἐνῷ ἐν τῷ μεταξὺ ἐσχηματίσθησαν κολοσσιαῖαι περιουσίαι, καὶ σήμερον ἀριθμοῦνται τινες τῶν ἐνταῦθα Ἑλλήνων μὲ ἐτήσιον εἰσόδημα ἡμίσεως περίπου ἐκατομμυρίων δραχμῶν!... Γνωρίζω πολλοὺς Ἕλληνας μὴ προφέροντας, οὐδ' ἐννοοῦντας οὐδεμίαν λέξιν ἑλληνικὴν· γνωρίζω ἄλλους, ψελλίζοντας τινὰ γραικορωσικά· ἡ ἑλληνικὴ κοινότης ὁδεύει λοιπὸν εἰς τὴν ἐκφύλισιν αὐτῆς· κλ. » Σελ. 8—16.

Τὰς ὁρθὰς ταύτας παρατηρήσεις τοῦ μεταφρα-

αυτοῦ τῆς Αἰωνίου ζωῆς δυνάμεθα νὰ ἐφκρμόσω-
μεν καὶ εἰς πάσας τὰς ἐν τῇ δυτικῇ Εὐρώπῃ ἑλλη-
νικὰς κοινότητας. Ἐν Μασσαλίᾳ, Λονδίῳ καὶ Βιέννῃ
εἶδομεν νέους Ἕλληνας ἀγνοοῦντας ὅλως διόλου τὴν
μητρικὴν αὐτῶν γλῶσσαν· βιβλίου δ' ἑλληνικοῦ συν-
ήθως οὐδ' ἐσχισμένον φύλλον εὕρισκεται ἐν ταῖς
οἰκίαις τῶν πλείστων ὁμογενῶν. Πολλοὺς δὲ καὶ ἡ-
κούσαμεν λέγοντας καὶ ἀνέγνωμεν γράφοντας ὅτι
δὲν ἀναγινώσκουσιν ἑλληνικά, διότι ὁ τύπος καὶ ὁ
χάρτης δὲν εἶναι καλοὶ! Καὶ οὕτως ἐξελίσσεται ὁ
ἐνδοξος ἐκεῖνος χαρακτήρ, ὃς μόνος συνετήρησε το-
σούτους αἰῶνας τὸ ἡμέτερον ἔθνος, ἡ ἀκαταγώνιστος
λέγομεν ἐμμονὴ εἰς τὰ πάτρια. Θρησκεία καὶ γλῶσ-
σα, γλῶσσα καὶ θρησκεία, ἰδοὺ τὰ κυριώτατα σύμ-
βολα τοῦ ἑλληνισμοῦ· καὶ τὸ ἐν τούτων ἂν ἀποβάλλῃ
ὁ Ἕλλην, ἀποβάλλει τὸν ἐθνικὸν αὐτοῦ χαρακτήρα.

Ὁ μεταφραστὴς τῆς Αἰωνίου ζωῆς, ὅστις φαίνε-
ται ἔχων καὶ παιδείαν καὶ ζῆλον, ἅς μὴ ἀποκάμῃ
στηλιτεύων τὴν ἀκηδῖαν ταύτην καὶ ἀγωνιζόμενος
τὸ ἐφ' ἑαυτῷ εἰς τὴν θεραπείαν τοῦ κακοῦ· δὲν εἶ-
ναι δὲ αὕτη ἀδύνατος, ἐν Ὁδησσῷ πρὸ πάντων, ὅ-
που ὑπάρχουσι φιλογενεῖς οἱοὶ ὁ Κ. Γ. Βουτσινᾶς, τοῦ
ποιητικοῦ διαγωνισμοῦ ὁ ἀγωνοθέτης, καὶ οἱ υἱοὶ αὐ-
τοῦ, καὶ ὁ Ἰω. Δούμας καὶ Μπίκας οἱ διαφιλεύσαν-
τες τὴν δαπάνην τῆς ἐκδόσεως συγγραμμάτων τοῦ
Ξενοφῶντος καὶ τοῦ Πλουτάρχου.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΩΣ.

Τὸ Καρκαρίζιον εἶναι κώμη τις ἀπέχουσα Ν. Α.
τρεῖς περίπου ὥρας τῆς Φιλιππουπόλεως· αὐτοῦ ἐν
κτῆματί τινι τοῦ Κ. Γ. Μαυρίδου εὗρέθη ἐσχάτως
μαρμαρίνη τις πλάξ, ἔχουσα μῆκος μὲν 1, 35 γαλ.
μ. πλάτος δὲ, 0, 50 καὶ πάχος 0, 9, ἐφ' ἧς ἀνα-
γινώσκονται τὰ ἑξῆς·

ΕΙΜΕΘΕΛΙΕΩΞΕΙΝΕΔΑΗΜΕΝΕ
ΤΙΕΠΟΘΕΝΕΙΜΕΙΛΑΔΙΚΙΗΣ
ΠΑΤΡΙΕΒΙΜΙΤΟΥΝΟΜΑΚΥΡΙΑΛΛΑ
ΟΙΚΟΔΟΜΟΥ ΑΛΟΧΟΕ
ΕΥΚΛΑΔΙΟΥ ΟΓΜΕΘΑΝΟΥ
ΓΑΝΕΚΡΥΨΕΝΘΕΙΝ· ΟΙΣ
ΙΔΟΥΠΟΓΕΙ... ΤΛΑΓ

Ἐπὶ δὲ τῆς ἐτέρας πλευρᾷ τῶν κατὰ πάχος ἐπι-
μήκων φαίνονται τὰ ἑξῆς νεωτέρας πολὺ ἐποχῆς
γράμματα.

ΑΡΟΚΥ· ΗΛΑ ΧΡΗΣΤΙΑΝΗ
ΠΙΣΤΗ ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΣ.

Β. Γ. ΣΚΟΡΔΕΛΗΣ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΣΥΡΑΣ.

Ἐν Σύρῳ εἰς ἄλλα εἶδους ἔργα κατχινόμενος, ἐν
ὧρα σχολῆς ἀντέγραψα τὰς κατωτέρω ἐπιγραφὰς ἅς
τινας νομίζω ἀνεκδότους· εὕρισκονται δὲ ἅπασαι ἐν
τῷ, παρὰ τὴν ἀμαξιτὴν ὁδὸν Ποσειδίων, κήπῳ τοῦ
Κυρίου Ἰω. Παλαιολόγου, δικηγόρου, ὅστις φιλοκάλως
ἐπέτρεψε μοι τὴν ἀντιγραφὴν.

Α'. ἐπιγραφὴ ἐπὶ νεκρικοῦ μαρμάρου.

ΦΙΛΤΩΝ

Περὶ τοῦ ὀνόματος τούτου ἐπέστειλέ μοι, ἐρωτη-
θεὶς, ὁ καθηγητὴς Κ. Σ. Κυρμανούδης τὰ ἑξῆς·

«Κύριε,

» Προθύμως ἀπαντῶν εἰς τὴν ἐπιστολὴν Σας τῆς
21 Νοεμβρίου Σας λέγω, ὅτι Φίλτων ὄνομα Ἑλληνι-
κὸν ἐν τῷ λεξικῷ τῶν Ἑλλ. κυρίων ὀνομάτων τοῦ
Pape, τῷ πληρεστάτῳ τῶν ὑπαρχόντων, εἶναι ση-
μειωμένον ὡς εὕρισκόμενον μόνον παρὰ τῷ Ῥωμαίῳ
ποιητῇ Πλαύτῳ ἐν Τρινούμμῳ. Ἐγὼ δὲ ἐν τῷ εἰς ἱ-
δίαν μου χρῆσιν τεύχει τοῦ Παπείου λεξικοῦ ἔχω
προσεπισημειωμένα ἔτι καὶ τὰδε· Ἐτι τὸ Φίλτων ἐν
ἐπιγραφῇ Παροικίας Πάρου. Ἐτι Φίλτων Περιθοίδης
ἐν ἐπιγραφῇ Ἀττικῶν νεωρίων, ἐφημ. Ἀρχαιολ. Ἀθην.
ἀρ. 3123. Τὸ δὲ Φιλτωνίδης ἐν ἐφημ. Ἀρχαιολ. Ἀ-
θην. ἀρ. 678.

» Ἐξῆρωσθε.

» Ἐν Ἀθήναις, 24 Νοεμβρίου 1865.

» ΣΤΕΦΑΝΟΣ Α. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ. »

Β'. ἐπιγρ. ὁμοίως ἐπὶ νεκρικοῦ μαρμάρου.

ΑΜΦΙΜΕΝΗΣ ΔΕΙΝΟΜΕΝΟΥ (Sic)

Γ'. Κάτωθεν ἀνγλύφου

περιστάντος ἀνδρα ὄρθιον καὶ παιδίον παρ' αὐτῷ,
καλῆς ἐποχῆς ἔργου, περιεχομένου ἑκατέρωθεν ὑπὸ
δύο κινίων ἰωνικοῦ ρυθμοῦ, μέχρι τοῦ μέσου μόνον
ἐχόντων ῥαβδώσεις·

ΝΕΙΚΟΚΡΑΤΗ ΦΙΛΑΡΓΥΡΟΥ
ΚΑΙ ΠΩΛΛΗΣ ΥΙΕ ΧΡΗΣΤΕ
ΧΑΙΡΕ

Σημειωτέον δὲ ὅτι ὁ μὲν ἀνὴρ διὰ τῆς δεξιᾶς ἐγ-
γίζει· πρᾶγμα τι ὡσεὶ διπλοῦν δόρυ, καὶ αὐτοῦ δὲ
καὶ τοῦ παιδίου τὸ πρόσωπον εἰσὶν ἐσκαμμένα με-
ταξὺ κόμης καὶ πώγωνος οὕτως ὥστε οὐδὲν ἔχνος
τῆς μορφῆς αὐτοῦ μένει. Τὸ δὲ παιδίον ἐν χερσὶν ἔχει
καλάθους.
Σ.